ro duelluʒ proprie eſt ſingularis pugna inter aliquos
ad probationem veritatis ſecundum prefatum fratrē
Ray.de pēna forti. ¶ Sed nunquid ille q̄ prouocat
aliquem ad belluʒ vel duellū impigens ei crīa teneat
probare ꝑ indicia vel coniecturas? Rn̄deo ſic:qꝛ pu/
gna equiparat̄ torture que non dʒ fieri nullis indicijs
precedētibus:vt nō.C.de ſer.fug.l.quicūqʒ.ff.de q̄ō.
l.maritus:⁊.C.ad.l.iuli.ma.l.ſi quis. Qualia aūt in/
dicia ſufficiant:eſt in arbitrio eius qui publicaʒ aucto
ritatem hʒ ſuper hoc:vt.ff.de q̄ō.l.milites.§.dʒ:⁊.ff.e.
l.de minore.§.tormēta. Aliogn q̄libʒ deſperatus aliū
ad pugnam ſine cā prouocaret: q̇ð eſt abſurdū:arg.ff.
de iure fiſ.l.ſenatus. ¶ Quero nunquid ille qui mo/
ritur in pugna moriat̄ ſeruus pene? Rn̄deo iſte eſt ſi/
milis illi qui morit̄ in tormentis nondum condēnatus
⁊ ideo nō morit̄ ſeruus pene ⁊ ſuū teſtm̄ non rūpetur:
⁊ hoc probat̄:qꝛ illi qui occidunt̄ in bello non moriun
tur ſerui pene nec hoīs:ſecus ſi capiant̄ ⁊ ſeruentur:vt
ff.de ſta.ho.l.libertas. ¶ Quero an poſtq̄ʒ ſunt in cā
po poſiti de cōi conſenſu poſſint penitere? Rn̄deo nō
niſi abolitio concedat̄ a ſuperiore. Unde ex quo con/
uenerunt inter eos pugnare neceſſe eſt:qꝛ publice vtili
tatis eſt peccata nocentū apparere:vt.ff.de iniuri.l.eū
qui nocentem in principio. Et nō. ꝙ duellū de iure ro
mano regulariter eſt prohibitū. Aliq̄n tm̄ ꝑmittitur vt
nō.inſti.de here.ab inteſtato.§.per ꝯrium. Sed ſm̄ le
gem lōbardoꝝ que olim multū viguit in lōbardia ⁊
tuſcia lōbardoꝝ:⁊ adhuc hodie multe eius cōſuetu
dines ſeruant̄ in regno ſicilie lʒ pro regula daretur ꝙ
duellū non eſſet licitū:tm̄ in pluribus caſibus erat per/
miſſum:vnde h̄ in libro meo habeo talem poſtillā ſup
verbo per duelluʒ. ¶ Nota plene caſus in quibus fit
pugna de crimine maieſtatis. Fit pugna inter actoreʒ
⁊ reum vt i lōbarda ꝯ maleficijs ⁊ publicis crimi.l.vl.
¶ Et de conſilio mortis in vno caſu fit pugna.ſ. quan
do mulier dī conſiliata de morte mariti: vt in lombar.
de conſilio mortis.l.vlt. ¶ Et de opprobrio concur/
bitationis vt in lōbarda de conuicijs.l.i. ¶ Et de ho
micidio facto inter treugam vel poſt pacis oſculuʒ: vt
in lombarda de homi.l.i. ¶ Et ꝯ morte furtiua fit pu
gna:vt eo.ti.l.vlti. ¶ Et de parricidio facto ꝑꝑ cupi
ditatem reruʒ fit pugna:vt.ſ.de parrici.l.vlti. De ipro
perio fornicationis aduerſus liberam mulierē: que in
alterius mundo eſt: vt tit.de iniuria mulie.l.ij. ¶ Et
de furto facto a ſeruo in fuga conſtituto fit pugna con
tra dn̄m ſi velit negare ſeruū feciſſe furtuʒ vt in lōbar.
de fur.§. ſi ſeruus in fuga. De fornicatione facta cum
vxore alterius fit pugna:vt in lombar. de adulte.l.iij.
¶ Et de re intertiata fit pugna inter emptorem ⁊ vē
ditorem:vt tit.de rebus intertiatis.l. ſi res intertiata.
¶ Et de malo ordine poſſeſſiōis quinquēnalis fit pu
gna : vt in lombar.qualiter q̄s ſe defen.debeat . ¶ Et
de debito paterno fit pugna:vt in lombar. de teſta.l. ſi
quis tm̄ altero. ¶ Et inter ꝯtrarios teſtes fit pugna:
in lombar.de teſti. ſi quis cū altero. ¶ Et ꝯ periurio
ſcienter facto fit pugna:vt in ti.qualiter quis ſe defen.
l.de furto. ¶ Et de charta predioꝝ appellata falſa
fit pugna vt in lombar.de predijs.c.ti. ¶ Et de inue/
ſtitu.predij fit pugna:eo.ti.ſi de inueſti. ¶ Et de de/
poſito negato ſi eſt.xx.ſol.fit pugna:vt eo.tit.ſi quis ꝑ
ipſuʒ. ¶ Et de furto ⁊ ſcalcho ſi eſt vltra ſex ſol.fit pu
gna:vt eo.ti.l.de furto. ¶ Et de inſtr̄o predioꝝ per
vim facto fit pugna:vt eo.tit.ſi quis dixerit. ¶ Et de
libertate petita a ſeruo fit pugna ſi placeat dn̄o:vt eo.
ti.ſi ſeruus ꝑꝑ appetitum. ¶ Et de incendio:vt eo.ti.
ſi quis aſte. ¶ Et de infidelitate fit pugna militaribꝰ
armis:vt in.l.quicūqʒ eiuſdem tituli. ¶ Et de rebus
emphiteoticis fit pugna:vt eo.ti.l.vlti. ¶ Et eſt ſciē
dum ꝙ pugna ſemper eſt in arbitrio actoris:vt in lom
bar.qualiter quis defend.debe.l.ſi quis a dn̄o: ⁊.l.de

predijs:⁊.l.ſi quis alium aſto. ¶ Et etiaʒ hoc not. Accur.
⁊ alibi non debet fieri pugna quā vbi iudicatū eſt:vt eo.tit.
l.nullus preſumat hoīem mittere ad iudiciū niſi vbi iudica/
tum eſt. ¶ Quero ſi die aſſignata duelli vnus aliuʒ ſupera/
re nō potuit vtrū tandiu ſit bellandū donec vnus victor ⁊ al
ter victus appareat. Rn̄. is q̄ ſe probaturuʒ iactauit niſi die
aſſignata probet:non eſt vlterius audiendus: ar.inſti.de ac.
§.oīs:⁊ q̇ð vi aut clam.l.ſi vitem.§.fi. ¶ Sed op. qꝛ eſt im
peditus facto aduerſarij:ergo dʒ dari noua dilatio : vt.ff.de
eo per quē factū erit.l.fi.§.ſed ſi ſtipulator:⁊.ff.ꝯ fer.l.ora/
ne:⁊.ff.de in integ.reſti.l.diuus.§.nec intra has. Rn̄. illa re
gula nō hʒ locū in pugna in qua vnus hʒ ſupprimere aliū:vt
nō.ff.de v̄bo.obli.l.executionibus.§.fi. ¶ Et nō. ꝙ ſup iſta
materia imperator Federicus fecit quaſdā conſtōnes loca/
les in regno Sicilie:tm̄ qꝛ mihi vī ꝙ habeant in ſe naturalē
rationem que generalis eſt. Subijcio verba tex.cuiuſdā cō
ſtitutionis que incipit eius monomachia que duellū vulga/
riter dī vbi primo diſponit̄ ꝙ duellū nō eſt licitū:qꝛ nō tam
vera probatio q̄ʒ quedā diuinatio dici poteſt. Excipit caſuʒ
veneficij ⁊ furtiue mortis vl̄ proditorie:⁊ ſubdit in q̄bus ēt
a pugne iudicio n̄ ꝑmittimur ichoari ſʒ ꝑ ꝓbatōes ordiariaſ
ſi ſupſint aliq̄ ꝓcedi p̄ iubere debemꝰ: deide offō curie p̄us
ſubtili inq̄ſitiōe p̄miſſa:ſi ꝑ ꝓbatiōes aliq̄s vel ꝑ inq̄ſitioneʒ
plene nō poterit facinus ꝓbari: tūc demū ad pugne iudiciū
indicijs p̄cedentibus deſcendat̄: hic text. ꝙ iure cōi ꝯſonat
quod ſuperius probaui. ¶ In alia aūt Federici conſti.ſub
Rubri.de preſtando iuramento a cāpionibus cauet̄ ꝙ poſt
quā cāpiones circulum pugnatoꝝ fuerūt prout eſt moris in
geſſi corporalia ſubeant ſacramenta : iuxta probabilē crude
litatem eoꝝ credant dn̄os pro quibus pugnam intrauerint
veritatem fauore ⁊ ſecum oī ſtudio pugnaturos pro domi/
nis ſuis:nec poſſunt paciſci ꝙ nō dimicabunt tali ⁊ tali mo
do:puta dentibus:ſed ad confuſioneʒ alterius alter ex toto
poſſe cognetur. Et in ſequenti capitulo ponitur de pena fal
ſi cāpionis: ⁊ ꝙ dn̄s victus per pugnā falſi cāpionis poteſt
in integrū reſtitui:ſicut ſi eſſet victus ꝑ falſos teſtes. ¶ Itē
ꝙ falſo cāpioni qui ſcienter deierauerit dʒ mutilari manus.
Scias ꝙ de iure cōi falſus teſtis punit̄ eadeʒ pena qua pu/
niret̄ reus de crīe intentato:puta pena capitis vel furcarum:
tex.eſt nō.ff.ad.l.cor.de ſic.l.i.poſt principiū. ¶ Unum tm̄
non omitto q̇ð Federicus in alia ſubſequenti conſtōne que
incipit conſuetudinem:dicit ꝙ ſimiles fuerit is q̄ ad pugnā
impetit̄ ⁊ eques ſe voluerit defender̄:aduerſarius eius quā
uis miles nō ſit eques ſimpliciter eū impugnet ⁊ ecōuerſo:
ſi pedes fuerit q̄ ſe defendere nititur:lʒ is qui pugnaʒ obtu/
lerit fuerit miles nō vt miles:ſed vt quilibet pugil alius in/
cuſatum impugnet. Et nō.tex.q̄ ſequit̄ defendentis: nāqʒ dʒ
eſſe electio qualiter melius ſe defendere valeat ab alio im/
petitus:conſonat in rōne ſui.C.de tēpo.in integ.reſti.l. pe/
tende:⁊ regula iuris non dʒ actori licere q̇ð reo licitū nō exi
ſtit. Ibidē ait ꝙ ſi habens duos oculos prouocat ad duellū
habentē vnū oculuʒ tm̄ dʒ vnus oculus ei claudi ⁊ ſubdit ſi
militer in digitis ⁊ in membris alijs:hoc volumus obtinere
iuxta proborū virorū conſiliū ⁊ diſcretionem. Ibideʒ ait q̇ð
ille qui tetigit ſexageſimū annū: vel eſt minor.xxv. annis ꝓ
ſe pugnare minime teneat̄ ſed in defenſione ſua poſſet pone
re cāpionē. Hec ſunt ſtatuta localia Fede. tm̄ qꝛ habēt in ſe
diſcretionē ⁊ nālem eq̄tatē ideo ea retuli ad quandā inſtru
ctionē mentis nō tanq̄ʒ ius ſcriptū:⁊ hec de duello ⁊ cāpio/
nibus dicta ſufficiāt:reſeruatis alijs taʒ ꝯſuetudini q̄ʒ mori
bus ⁊ ꝑitioribꝰ in hac arte bellandi:qꝛ vnuſq̄ſqʒ ꝑitior in ar
te ſua vt.l.ſemel.C.de re.mil.li.xij. Iuxta illud tractāt fabri
lia fabri.prio ethicoꝝ: ⁊ experientia facit artem primo me/
thaphiſice ⁊ in ethicis:experti ſingulis recte ſapiūt. Vege/
tius ꝯ militari diſciplina:⁊ nō ꝑua aut nō leuis ars vr̄ armo
rum ꝑ quā ēt ſi bene geratur pax mūdo propriatur. Sʒ con/
tra inſti.in ꝓhemio:⁊ i aut̄.de hē.⁊ fal.col.i.in p̄n.ff.de mil.
teſt.l.i.C.ꝯ of.p̄fec.p̄to.i noīe dn̄i. Ex q̄ro dr̄ h̄ ꝙ res mobi
les ꝯfiſcant̄:⁊ res imobiles hēdibus reſeruant̄:q̄ro q̄uo in/
telligit̄ iſtud v̄buʒ hēdes:nūq̄d large ꝓ quolibʒ hēde? Rn̄.
non:ſʒ